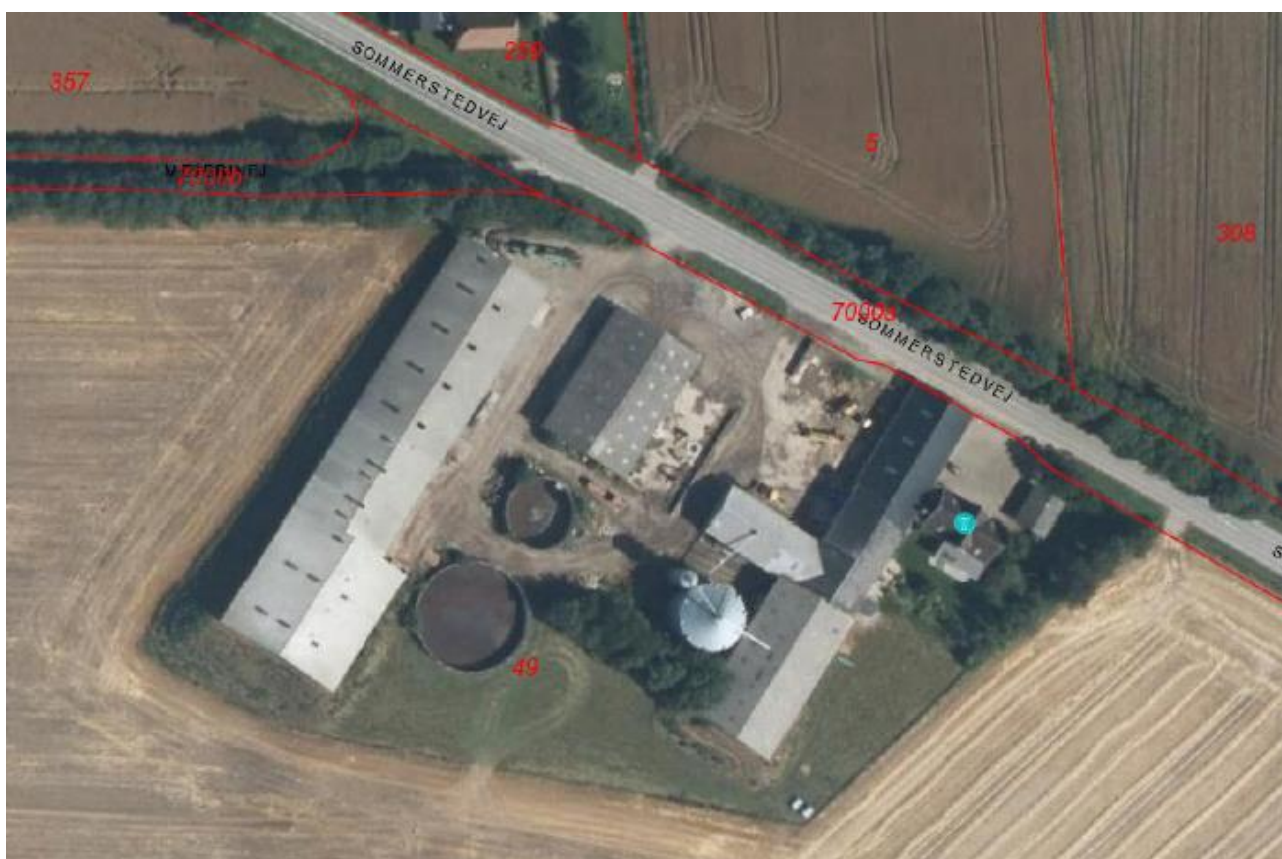

Revurdering af miljøgodkendelse for Højbogård Sommerstedvej 7, 6500 Vojens

Jf. § 41 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 1486 af 04/12/2009)

29. november 2013

Haderslev Kommune

Datablad

Revurdering af miljøgodkendelse, jf. § 41 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (LBK nr. 1486 af 04/12/2009) – 28. september 2005

Ansøger	Keld Johanning Sommerstedvej 7 6500 Vojens 74506000 / 40446079 kjohanning@mail.dk	Bedriftsoplysninger for Højbogård Sommerstedvej 7 6500 Vojens CVR nr. 17481045 CHR nr. 52130 Ejerlav Simmersted, Maugstrup
Konsulent	Birgitte Madsen Sønderjysk Landboforening Billundvej 3 6500 Vojens 73202600 bm@slf.dk	Matrikel nr. 49
Sags nr.	13/13857	
Sagsbehandler	Anne-Lene Jørgensen Natur og Landbrug, Haderslev Kommune	
Kvalitetssikring	Håkon G. Karlsen Natur og Landbrug, Haderslev Kommune	

Indhold

Datablad	2
Indhold	3
1 Afgørelse om revurdering af miljøgodkendelse	4
2 Offentlighed og høring	6
3 Baggrund og retsgrundlag	9
3.1 Retsgrundlag	9
3.2 Ikke-teknisk resume	9
3.3 Husdyrbrugets ophør	10
4 Bedste anvendelige teknik	11
4.1 Bedste tilgængelige staldsystem	11
4.2 Bedste tilgængelige foderteknologi	12
4.3 Opbevaring af husdyrgødning	13
4.4 Energi og vand.....	14
4.5 Ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning	16
4.6 Management.....	16
5 Gener fra husdyrbruget.....	18
5.1.1 Støj.....	18
5.2 Fluer.....	18
5.3 Støv	19
5.4 Transport	19
Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	20
Bilag 2 – Oversigt over vilkår og påbud	22
Bilag 3 – Oversigtskort over anlæg	25
Bilag 4 – Oversigtskort over naboer indenfor lugtkonsekvenszone	26
Bilag 5 – BAT beregninger	27
Bilag 6 - Beredskabsplan	33

1 Afgørelse om revurdering af miljøgodkendelse

Haderslev Kommune meddeler hermed revurderet miljøgodkendelse til produktionen på ejendommen Sommerstedvej 7, 6500 Vojens, matrikel nr. 49 Simmersted ejerlav, Maugstrup, v/Keld Johanning, på de vilkår og med de forudsætninger, der fremgår af nærværende revurderede miljøgodkendelse. Miljøgodkendelsen omfatter de eksisterende anlæg samt dyrehold på ejendommen. Godkendelsen omfatter de landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget, Sommerstedvej 7, 6500 Vojens under CVR nr. 17481045.

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse, kommunens vurdering og vilkår. Denne revurdering er ikke en ny godkendeshandling, men bygger på den eksisterende godkendelse. Det er vurderet, at husdyrbruget ikke ændrer sig fra den oprindelige godkendelse på en måde, der medfører øget forurening.

Der er siden miljøgodkendelsen i 2005 blev meddelt, sket en ændring af dyreenhedsberegningerne. I ejendommens miljøgodkendelse fra 2005 er der givet tilladelse til 8.747 stk. slagtesvin (30-102 kg), svarende til 249 DE. Dette svarer i dag til 224,15 DE.

Der er den 22. februar 2013 givet en § 19 d tilladelse til at ændre svinenes afgangsvægt m.v. til en årlig produktion på 7.656 stk. slagtesvin (32-110 kg) samt 4 får, svarende til 224,7 DE efter nuværende dyreenhedsberegninger.

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer på ejendommen i forbindelse med revurderingen.

De påbud, som Haderslev Kommune har valgt at opstille i forbindelse med revurderingen af dette husdyrbrug fremgår af de følgende afsnit. Disse påbud kan påklages, som det fremgår af klagevejledningen under kapitel 2. Vilkår fra den oprindelige miljøgodkendelse, som er gentaget i denne revurderings bilag 2, kan ikke påklages. Her beskrives endvidere hvilke vilkår som fjernes fra den oprindelige miljøgodkendelse, hvis de for eksempel ikke længere er tidssvarende. En samlet oversigt over vilkår og påbud findes i Bilag 2.

Haderslev Kommune revurderer herved miljøgodkendelsens vilkår via påbud med hjemmel i § 39 jf. § 41 i husdyrbrugsloven. (nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. med senere ændringer).

Der er ikke med denne miljøgodkendelse taget stilling til evt. tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførsel af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Ændringer i ejerforhold skal ligeledes anmeldes til kommunen.

Både vilkår og påbud skal efterleves fra den dato, hvor revurderingen meddeles medmindre andet fremgår af vilkåret eller af påbuddet. Med de nye vilkår følger ikke ny retsbeskyttelse.

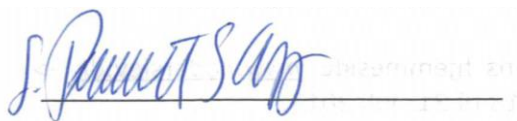
Jævnfør § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug¹, skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering, eller senest 4

---

¹ § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug - BEK nr 294 af 31/03/2009

år efter nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget igen senest i 2023.

Dato for revurdering: 29. november 2013

Anne-Lene Jørgensen
Natur og Landbrug, Haderslev Kommune

Kvalitetssikring: Håkon Karlsen

Journal nr.: 13/13857

2 Offentlighed og høring

Forannoncering

Opstart af revurdering blev offentliggjort på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og Dialog -> Høringer og afgørelser den 3. juli 2013 til 31. juli 2013.

Der indkom ingen bemærkninger.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv og øvrige parter der har anmodet om orientering i sagen blev orienteret om ansøgningen om miljøgodkendelse den 05. november 2013 med en frist på to uger til at indsende bemærkninger.

Der indkom ingen bemærkninger.

Offentliggørelse og klagevejledning

Revurdering af miljøgodkendelsen af Sommerstedvej 7, 6500 Vojens i henhold til § 41 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive annonceret den 02. december 2013 på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og Dialog -> Høringer og afgørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Haderslev Kommune i hænde senest mandag den 06. januar 2014 kl. 15.00. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. En klage skal være skriftlig og gerne elektronisk. Inden klagefristen udløber, skal klagen være modtaget af Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Rådhuscentret 7, 6500 Vojens eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Derefter videresender kommunen klagen til Natur- og Miljøklagenævnet, som er klagemyndighed.

Der er fastsat et klagegebyr på 500 kr. Bliver gebyret ikke betalt til tiden, vil klagen ikke blive behandlet. Gebyret bliver opkrævet af Natur- og Miljøklagenævnet, og det bliver tilbagebetalt, hvis et eller flere af følgende forhold gør sig gældende:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse skal ændres eller ophæves.
- Klageren får helt eller delvist medhold i klagen, eller
- Klagen bliver afvist på grund af, at klagefristen ikke er overholdt, eller hvis klager ikke er berettiget til at klage, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis:

- der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

- klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Se evt. vejledning om gebyrbetaling på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 4 er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som brev til implicerede parter:

- Keld Johanning, Sommerstedvej 7, 6500 Vojens, kjohanning@mail.dk

Som brev til naboer indenfor konsekvenszonen (se bilag 5):

• Keld, Kirsten og Mette Johanning	Sommerstedvej 7	6500 Vojens
• Claus N. og Dorte Clausen	Sommerstedvej 12	6500 Vojens
• Torben og Mary S. Ry og Niklas Simonsen	Sommerstedvej 14	6500 Vojens
• Conny, Henry og Kim Haahr	Mejerivej 3	6560 Sommersted
• Jan Nymark og Marianne R. Laredo	Mejerivej 5	6560 Sommersted
• Gert Schmidt	Pallose 8	6400 Sønderborg
• Palle Boulund	Mejerivej 7	6560 Sommersted
• Peter og Genette Sørensen	Kastvråvej 22A	6560 Sommersted
• Erik Ole Olesen	Kastvråvej 24	6560 Sommersted
• Paul og Bente Søgaard	Mellemhave 7	6500 Vojens
• Carsten, Lotte og Martin Friis	Simmersted Byvej 20	6500 Vojens
• Astrid A. og Niels Chr. Jørgensen	Simmersted Byvej 20A	6500 Vojens
• Dennis J. K. og Randi H. Magnussen	Simmersted Byvej 22	6500 Vojens
• Svend Erik Lauesgård Hansen	Simmersted Byvej 24	6500 Vojens
• Dorthe S. Rasmussen og Thor Hilbrecht	Simmersted Byvej 26	6500 Vojens
• Manfred og Petra Hoffmann	Simmersted Byvej 29	6500 Vojens
• Jan Christensen og Tine Boulund	Simmersted Byvej 29B	6500 Vojens
• Arne Krogh	Simmersted Byvej 29C	6500 Vojens
• BOLIGSELSKABET AF 1943 I VOJENS	Allegade 9	6500 Vojens
• Peter Jakobsgaard Ravn	Simmersted Byvej 29M	6500 Vojens
• Lise-Lotte Meienburg	Simmersted Byvej 29N	6500 Vojens
• Hans Mathiesen	Simmersted Byvej 29R	6500 Vojens
• Christian A. og Trine M. Clausen	Simmersted Byvej 31	6500 Vojens
• Vitaliy Kalnytskyy og Svitlana Shotikova	Simmersted Byvej 31A	6500 Vojens
• Erik og Martina Truelsen	Simmersted Byvej 33	6500 Vojens
• Peter og Pia Dalgaard Juhl	Spangåvej 1	6560 Sommersted

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Sønderjysk Landborening, Birgitte Madsen, bm@slf.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund, Tom Donbæk, Vestergade 25, 6510 Gram
e-mail: td@ledon.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

3 Baggrund og retsgrundlag

I dette afsnit gøres der rede for eventuelle ændringer, der har været på ejendommen siden den miljøgodkendelse, som revurderes, blev givet. Endvidere tages der stilling til husdyrbrugets ophør.

3.1 Retsgrundlag

Husdyrbruget "Højbogård" Sommerstedvej 7, 6500 Vojens har en godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 fra den 28. september 2005. Da der er forløbet 8 år siden denne godkendelse er givet skal denne revurderes i overensstemmelse med husdyrgodkendelseslovens § 41².

Igennem revurderingen har Haderslev Kommune skærpet den oprindelige godkendelses vilkår igennem påbud efter husdyrgodkendelseslovens § 39. Disse påbud kan meddeles jf. husdyrgodkendelseslovens § 40, hvis;

1. der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
2. forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
3. forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
4. væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissioner, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
5. der af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Pligten til at gennemføre en vurdering efter habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 og 2, gælder ikke for revurderingsafgørelser, jf. § 8, stk. 6³. Baggrunden er, at habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, ikke gælder for eksisterende virksomhed, der fortsætter uændret. Heller ikke bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug giver hjemmel til at bestemme, at bekendtgørelsens⁴ såkaldte beskyttelsesniveau, jf. §§ 9-11 og bilag 3 og 4, skal gælde i revurderingssager. Krav i forbindelse med revurdering af hensyn til den omkringliggende natur skal derfor udelukkende gennemføres i overensstemmelse med princippet om BAT.

3.2 Ikke-teknisk resume Det miljøgodkendte husdyrbrug

Der er i miljøgodkendelsen af 28. september 2005 efter kap. 5 § 33 i miljøbeskyttelsesloven, givet tilladelse til et dyrehold på 8.747 (30-102 kg), svarende til 249,00 DE, beregnet efter daværende beregningsmetoder. I samme forbindelse er der givet tilladelse til at opføre tilbygning til slagtesvinestald.

Der er den 22. februar 2011 ved en § 19 d anmeldelse givet tilladelse til at ændre afgangsvægt og årlig produktion til: 7.656 stk slagtesvin (32-110 kg) samt 4 får svarende til

² Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - LBK nr 1486 af 04/12/2009

³ Rådets direktiv nr. 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF habitatdirektivet)

⁴ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug - BEK nr. 294 af 31/03/2009

224,7 DE. Ændringerne er ikke vurderet godkendelsespligtige, jf. husdyrgodkendelsesloven⁵ og dyreholdet drives videre som anmeldt.

3.3 Husdyrbrugets ophør

Haderslev Kommune stiller påbud om oprydning i forbindelse med bedriftens ophør, så risiko for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand.

Det er kommunen, som vurderer, om foranstaltningerne er tilstrækkelige og om en tilfredsstillende stand er opnået inden for en rimelig tidsfrist.

Påbud

- 1) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 2) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle opbevaringsanlæg til foder skal tømmes. Gylleholdere der er opført uden tilknytning til de øvrige bygninger skal fjernes. Alle olietanke skal tømmes. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

---

⁵ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#).

4 Bedste anvendelige teknik

I dette afsnit redegøres der for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik i overensstemmelse med husdyrgodkendelseslovens § 39⁶.

4.1 Bedste tilgængelige staldsystem

Ansøgers tekst

Slagtesvinestalden er med Drænet gulv + spalter (33/67)

Drænet gulv og spalter lever op til BAT idet:

- Slagtesvinenes velfærd tilgodeses ved at de går på drænet gulv + spalter, idet et gulvet er tørt og slagtesvinene derved undgår benproblemer som følge af våde og glatte gulve forårsaget af afføring.
- Der er i slagtesvinestalde med fuldspaltegulv nedsat arbejdsbyrde idet rengøringen er begrænset. Den sparede tid kan dermed bruges til at sikre dyrenes trivsel.
- Drænet gulv + spalter lever op til de nye lovkrav for slagtesvinestalde gældende fra 2015.

Der er temperaturstyret ventilation i staldene, som er tilkoblet et alarmsystem, som ringer op til landmandens tlf. i tilfælde af strømsvigt eller anden forstyrrelse, som forhindrer anlægget i at køre.

Der er overbrusning i staldene både af hensyn til dyrevelfærd og for på den måde at sikre, at grisene har mulighed for afkøling i varme perioder. God drift og styring af overbrusning af gødearealer medvirker til at kontrollere dyrenes gødeadfærd. Dermed medvirker overbrusningen til at sikre, at husdyrgødningen hurtigt føres fra stald til lager, hvorved både lugtgener og ammoniaktab mindskes. Desuden reduceres muligheden for udklækning af fluelarver. Som følge af ovenstående vurderes det at produktionen lever op til BAT vedr. gulv i stalden og ventilation.

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og stalds efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSI04	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	Nudrift	7656	224,15
		Ansøgt	7656	224,15
Får	Får	Nudrift	4	0,57
		Ansøgt	4	0,57

⁶ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#).

Haderslev Kommunes vurdering

Kommunen har med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende beregningsmodel for ammoniakemission beregnet BAT emissionen for svinebruget til: 3499 kg NH₃. Den medsendte ansøgning skema nr. 58078 viser den faktiske emission fra husdyrbruget er 3487 kg NH₃. Kommunen finder herved ammoniakgrænseværdien er overholdt.

Stald er indrettet med drænet gulv + spalter (33/67). Ansøger angiver gulvet lever op til lovkravene for slagtesvinestalde gældende fra 2015.

Ansøger har medsendt en kalkulation for scenarier med miljøteknologitiltag for staldteknologi herunder ændring af gulvsystem og etablering af gyllekøling og gylleforsuring (se bilag 5). Det viser sig ikke at være proportionalt at ændre staldsystem idet prisen bliver mere end 100 kroner pr. kg N hvilket er fastlagt som den øvre grænse. Det er også et krav at ejendommen har reelt brug for varmen fra et gyllekølingsanlæg for at være BAT, og denne ejendom kan ikke anvende varmen. Med baggrund heri, stilles der ikke nye vilkår (påbud) vedr. staldindretning.

4.2 Bedste tilgængelige foderteknologi

Ansøgers tekst

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov, samt at reducere indholdet af råprotein i foderet.

- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

Ud fra ovenstående vurderes det, at fodringen lever op til BAT.

Haderslev Kommunes vurdering

Fosfor

Emissionsgrænseværdien for fosfor opnåelig ved anvendelse af BAT er af Miljøministeriet i 2010 fastlagt til at være 20,5 kg P/DE ab lager. Dette niveau vil kunne opnås ved optimering af fosforudnyttelsen hos slagtesvin. Det er fra centralt hold udmeldt at denne teknik er omkostningsneutral for slagtesvineproduktioner.

Den vejledende emissionsgrænseværdi er uændret og Miljøministeriet gør i 2010 i høringsnotatet vedr. vejledende emissionsgrænseværdier for husdyrbrug med produktion af slagtesvin (§ 11 og 12), opmærksom på, at emissionsgrænseværdien er baseret på gamle normer. De nye og højere fosfornormer vil snarest blive indarbejdet. Dette er på nuværende tidspunkt ikke sket og med baggrund i dette, sammenholdt med, at fosfornomtallene er steget fra 2010 til 2013, vurderes det at være BAT, at bruge de nuværende fosfornormer i ansøgningen.

Haderslev Kommune meddeler derfor ikke påbud vedr. fosfor i svinefoderet.

Ammoniak

Kommunen har med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende beregningsmodel for ammoniakemission beregnet BAT emissionen for svinebruget til: 3499 kg NH₃. Den medsendte ansøgning Skema 58078 viser den faktiske emission fra husdyrbruget bliver 3487 kg NH₃. Kommunen finder herved ammoniakgrænseværdien er overholdt og der stilles ikke yderligere påbud vedr. ammoniakreduktion for foder.

4.3 Opbevaring af husdyrgødning

Opbevaring af flydende gødning

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gyllen kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag.

Følgende procedure følges ved opbevaring af gylle:

- Flydende husdyrgødning opbevares i gyllebeholdere, kanaler under stald samt fortank.
- Gyllebeholderen er lavet af et materiale der gør den stabil og modstandsdygtig overfor mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.
- Gyllebeholderen kontrolleres ved 10 års-beholderkontrol af autoriseret kontrollør.
- Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, for at identificere eventuelle utætheder i beholderens bund og vægge.
- Gyllebeholderen har ingen spjæld, så gyllen pumpes derfor op under tilsyn.
- Beholderen er overdækket med et naturligt flydelag.
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning.
- Senest 14 dage efter udbringning af gylle genetableres flydelaget på gyllebeholderen.
- Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget lever op til gældende krav.
- Kontakten til gyllepumpen er etableret således, det ikke er muligt for uvedkommende eller ved uheld at aktivere pumpen.
- Eldreven pumpe (fra stald til lager) afbrydes ved hovedtavlen, når den ikke anvendes og ikke er under opsyn.
- Der er ingen elektriske pumper monteret på gyllebeholdere. Der anvendes en gyllevogn påmonteret en sugekran ved påfyldning af gyllevogn fra gyllebeholder.

Det vurderes, at ansøger opfylder BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Opbevaring af fast gødning

Dybstrøelse opbevares på mødding med afløb til gyllebeholder eller i markstak jf. Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Haderslev Kommunes vurdering

Gyllebeholderne vurderes at være modstandsdygtig overfor mekaniske, termiske og kemiske påvirkning. Der udføres løbende 10 års beholderkontrol. Pumpning af gylle overvåges.

Gyllebeholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt, for at identificere eventuelle utætheder i beholdernes bund og vægge. Til flydelag anvendes snittet halm.

Møddingspladsen har murafrænsning og afløb til opsamling, der oplagres meget lidt fast gødning. Der oplagres ikke fast gødning fra svineproduktionen på møddingsplads eller i markstak.

I medfør af ovennævnte oplysninger, vurderer Haderslev Kommune at landbruget lever op til BAT for opbevaring. Der stilles ikke yderligere vilkår (påbud).

Vedr. gyllepumpning er der i den eksisterende godkendelse stillet vilkår om etablering af plads til opsamling af spild. Idet ansøger bruger sugekran stiller kommunen ikke krav om vilkåret, men hvis der ikke bruges sugeudstyr/kran træder vilkåret igen i kraft. Derfor har kommunen lavet flg. Vilkårstilpasning ved vilkår 8 som supplerer vilkår 7:

Påbud

- 3) Alternativt skal der anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås, i det tilfælde kan der ses bort fra dette vilkår.
- 4) Vedr. vilkår 8 i eksisterende godkendelse som omhandler, vaskeplads er der en tilføjelse. Idet landmanden bruger den eksisterende møddingsplads til vaskeplads udgår vilkåret om vaskeplads.

4.4 Energi og vand

Vand

- Der anvendes drikkenipler placeret over fordertrug.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Staldene i blød sættes et døgn før de vaskes med højtryksrensere med koldt vand.
- Vandforbruget tjekkes løbende, så eventuelle skjulte lækager opdages i tide.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Energi

- I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i stalde, vil der blive opsat lavenergi lysstofrør.
- Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringssystemet.
- Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
- Efter hvert hold slagtesvin rengøres ventilatorerne, for derved at sikre effektiv drift med

mindst mulig friktion.

- I den ældste tredjedel af stalden er der for nyligt monteret nye undertryksventilatorer.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vurdering - Forbrug af vand og energi

Vand.

Forbruget minimeres ved at der bruges drikkekopper over fodertruget. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes den drikkevandsmængde som grisene tapper. For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere, når staldene rengøres og der iblødsættes inden rengøring. Vandforbruget kontrolleres løbende. Forbrug af vand er ca. 7000 m³/år.

Der sættes energibesparende armaturer op ved udskiftning, ventilationssystemet rengøres og vedligeholdes så det kører mest optimalt. Der er fokus på el-forbruget ved udskiftning af energiforbrugende anlæg. I det samlede energiforbrug er løbende kontrol og vedligeholdelse af ventilationsanlægget, således særligt relevant. Forbrug af el er ca. 140.000 kWh/år. Der bruges ca. 44.000 liter dieselolie til maskiner/år.

Kommunen vurderer, at ansøger anvender BAT på vand og energiforbrug og der fastsættes vilkår (påbud) om at aflæse forbrug af energi så utilsigtet stigning undgås.

Påbud

- 5) Husdyrbrugets energiforbrug skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 6) Såfremt at husdyrbrugets energiforbrug stiger utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 7) Husdyrbrugets vandforbrug skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 8) Såfremt at husdyrbrugets vandforbrug stiger utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler og evt. handlingsplan til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

4.5 Ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. Ansøger opfylder følgende punkter:

- Gyllen analyseres for indhold af kvælstof og fosfor.
- Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I planen tages hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til de gældende regler, og foregår i videst mulige omfang efter godt landmandskab, dvs. ingen udbringning i weekender og helligdage.
- På veletablerede afgrøder køres ud med gyllevogn med drypfri slæbeslanger. Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder minimeres ammoniakfordampningen, såvel som lugtgenerne på grund af mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Ved afgrødehøjde under 10 cm bør det tilstræbes at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.
- Gyllen udbringes med slæbeslanger eller nedfældes, for at mindske lugtgenerne og ammoniakfordampning mest muligt.
- Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Haderslev Kommunes vurdering

Gyllen udbringes i overensstemmelse med gældende regler som dermed også opfylder de krav, der er opført i BREF dokumentet. Gylleudbringning sker med slæbeslanger på etablerede afgrøder og på sort jord og græs vil gyllen blive nedfældet. Ansøger er opmærksom på at vælge udbringningstidspunkter hvor fordampningen af ammoniak er mindst. Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. Der udvises hensyn til de omboende, hvilket er god landmandsskik.

Ud fra ovenstående vurderes det, at udbringning af husdyrgødning er BAT.

4.6 Management

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det tjekkes, om anlæggene kører som de skal.

Derudover er der en række andre faste procedurer:

- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Gyllepumpningen overvåges.
- Der etableres flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholder.
- Gylletanken kontrolleres for flydelag og der føres logbog.
- Gyllebeholderen kontrolleres i 10 års-beholderkontrol af autoriseret kontrollør.
- Der er dyrlægesundhedsrådgivning månedligt.
- Autoriseret el-installatør laver gennemsyn af ejendommens elinstallationer hvert andet år.
- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold smågrise og slagtesvin.
- Der forefindes alarm på ventilation og foderanlæg. Ved uregelmæssigheder ringer systemet op og afgiver fejlmeldinger.
- Der udarbejdes sprøjtejournal.
- Der udarbejdes løbende foderplaner i samarbejde med konsulent således blandingen altid er optimeret.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor egenkontrol.

Haderslev Kommunes vurdering

Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, som er vedlagt denne miljøgodkendelse som bilag 6. Dette vurderes at være BAT, idet at en sådan er med til at sikre en hensigtsmæssig ageren ved uforudsete hændelser, når beredskabsplanen som minimum revurderes årligt og er tilgængelig for eventuelle medarbejdere på husdyrbruget. Kommunen vurderer, at der ved den løbende systematik for overvågning af forbrug m.v., sikres et godt overblik over husdyrbrugets forbrug og en effektiv ressourceudnyttelse. Det vurderes sammenfattende af husdyrbrugets management lever op til BAT hvilket fastholdes i vilkår (påbud).

Påbud

- 9) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato. "Nærved uheld" skal noteres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover. Driftspersonalet skal gøres bekendt med proceduren. Se Bilag 6 – Beredskabsplan.

5 Gener fra husdyrbruget

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer ikke, at der er forhold som har ændret sig, hvilket på baggrund af § 39 i husdyrgodkendelsesloven skulle udløse påbud med den hensigt at reducere gener fra

Nedenstående følger punkterne støj, fluer, støv og transport.

5.1.1 Støj

Det vurderes ikke at husdyrbrugets støjniveau er øget, men der er i nedenstående vilkår vedr. støjmåling lavet en præcisering. Kommunen har derfor indsat et nyt vilkår til erstatning for det eksisterende som udgår.

Påbud

Der stilles vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra miljøstyrelsen overholdes.

- 1) Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:

	Tidsrum	Støjgrænse
Mandag til fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Målinger eller beregninger til kontrol af, at ovenstående vilkår er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANAK eller er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af virksomheden.

5.2 Fluer

Der bruges rovfluer til fluebekæmpelse og Dansk Skadedyrskontrol laver rottebekæmpelse. Kommunen vurderer ikke der skal stilles nye vilkår vedr. flue og skadedyrsbekæmpelse idet de eksisterende vilkår vurderes at være tilstrækkelige.

5.3 Støv

Der er i den eksisterende godkendelse stillet vilkår om at fodersiloer ved indblæsning af foder, skal indrettes så støvgener undgås ved at montere støvcyklon eller andet og kommunen finder vilkårene tilstrækkelige. Der stilles ikke nye påbud vedr. støv.

5.4 Transport

Det vurderes at husdyrbrugets transporter ikke er væsentligt ændret. Det er anslået der årligt er ca. 500 transporter til og fra ejendommen. Der stilles ikke påbud vedr. transport.

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse – [BEK nr. 879 af 26/06/2010](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr. 951 af 03/07/2013](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – [LBK nr. 927 af 24/09/2009](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr. 1172 af 04/10/2013](#)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr. 915 af 27/06/2013](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – [BEK nr 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – [BEK nr. 1321 af 21/12/2011](#) (Olietanksbekendtgørelsen)

- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 408 af 01/05/2007](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr. 1505 af 14/12/2006](#) (Museumsloven)
- Lov om randzoner – [LOV nr. 591 af 14/06/2011](#) (Randzonenloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2009, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [naturstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2 – Oversigt over vilkår og påbud

- 1) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 2) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle opbevaringsanlæg til foder skal tømmes. Gyllebeholdere der er opført uden tilknytning til de øvrige bygninger skal fjernes. Alle olietanke skal tømmes. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.
- 3) Alternativt skal der anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås, i det tilfælde kan der ses bort fra dette vilkår.
- 4) Vedr. vilkår 8 i eksisterende godkendelse som omhandler, vaskeplads er der en tilføjelse. Idet landmanden bruger den eksisterende møddingsplads til vaskeplads udgår vilkåret om vaskeplads.
- 5) Husdyrbrugets energiforbrug skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 6) Såfremt at husdyrbrugets energiforbrug stiger utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 7) Husdyrbrugets vandforbrug skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 8) Såfremt at husdyrbrugets vandforbrug stiger utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler og evt. handlingsplan til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 9) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato. "Nærved uheld" skal noteres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover. Driftspersonalet skal gøres bekendt med proceduren. Se Bilag 6 – Beredskabsplan.
- 10) Der stilles vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra miljøstyrelsen overholdes.
- 11) Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:

	Tidsrum	Støjgrænse
Mandag til fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Målinger eller beregninger til kontrol af, at ovenstående vilkår er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/ beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANAK eller er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af virksomheden.

Vilkår som videreføres.

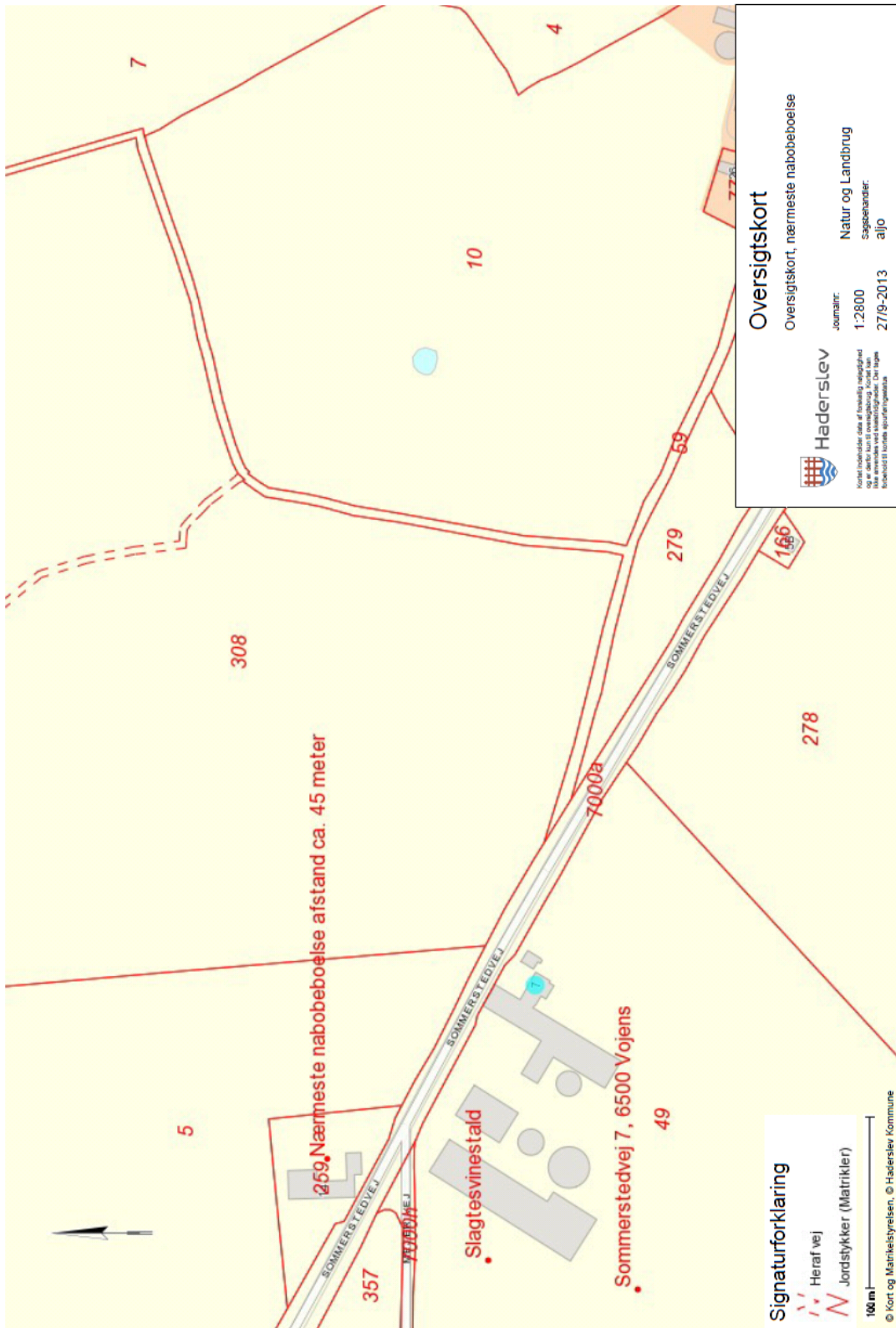
1. Virksomhedens indretning og drift skal være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for sagens behandling (der henvises til godkendelsens liste over sagsakter) - dog med ændringer og tilføjelser, som følger af nærværende godkendelse.
2. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt for de personer, der har ansvaret for virksomhedens daglige drift.
5. At stalde og udenomsarealer skal vedligeholdes, således at væsentlige støv- og lugtgener ikke opstår i området uden for ejendommen.
6. At fodersiloer skal indrettes således, at evt. støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.
9. At der kun må afledes sanitært spildevand samt overfladevand.
10. At Processpildevand skal ledes til opsamling i f.eks. gyllebeholder eller anden opsamlerbeholder.
12. At vask af gyllevogn/sprøjteudstyr foregår på befæstet areal med opsamling i tæt beholder.

13. At der etableres et befæstet areal uden afløb til opstilling af brændstoftanke og til påtankning, der kan tilbageholde tankens indhold.
14. At døde dyr snarest transporteres til destruktionsanstalt og i tidsrummet inden afhentning opbevares i lukket rum eller på en sådan måde, at de ikke kan give anledning til væsentlige lugtgener eller andet uhygiejnisk forhold. Døde dyr må ikke nedgraves eller opbevares sammen med fast eller flydende gødning. På afhentningsstedet skal de døde dyr også være overdækkede. Døde dyr skal afhentes mindst en gang om ugen.
15. At sprøjtemidler/lægemidler skal opbevares forsvarligt, under lås, utilgængeligt for børn, og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, og lignende.
16. At påfyldning af marksprøjter foregår på befæstet areal med afløb til lukket beholder. Beholderens indhold udsprede på markjord evt. samtidigt med gylleudbringning.
17. At ved påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må der ikke være mulighed for tilbagesug. Der må derfor aldrig tages vand direkte fra en brønd/boring, et vandløb eller sø til dette formål.
18. At der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse efter Statens Skadedyrslaboratoriums ”retningslinier for fluebekæmpelse af fluer på gårde med husdyr”.
19. At udenomsarealer holdes i ryddelig stand, således at mulighed for rottetilhold og gener for omgivelserne minimeres.
20. At farligt affald opbevares under tag, i lukket emballage, på tæt bund med kant og uden afløb til kloak
21. At der til enhver tid skal kunne fremlægges tilsynsmyndigheden, Vojens Kommune, kopi af skriftlige aftaler om afsætning af overskydende gødning eller kopi af forpagtningskontrakter.
24. At der skal ske både en alarmering til alarmcentral (ring 112) og igangsætning af afværgeforanstaltninger, såfremt gylleudslip ved uheld eller lignende kan medføre en forurening af omgivelser herunder vandløb.

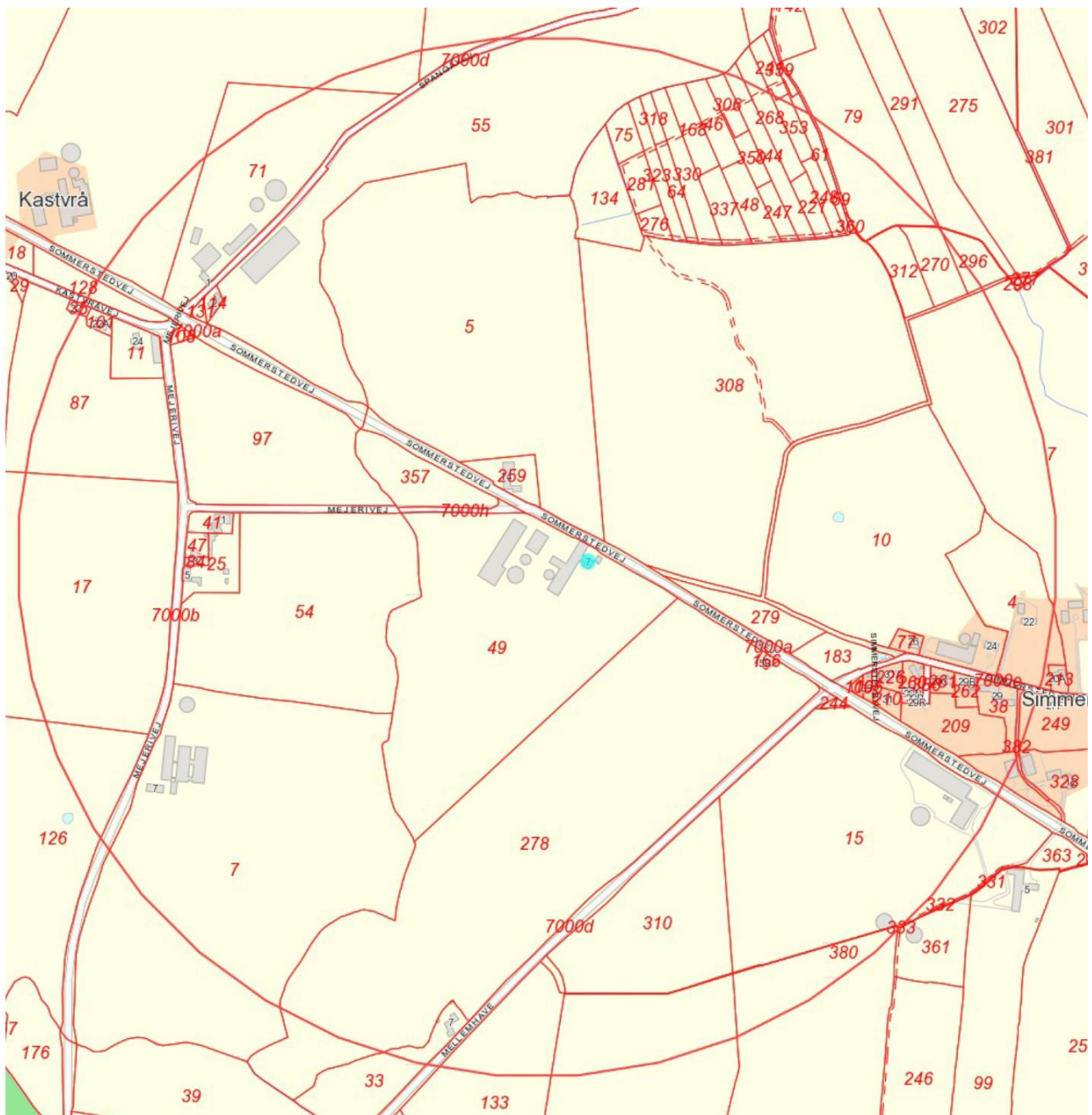

Bilag 3 - Oversigtskort over anlæg

Bilag 4 - Oversigtskort over naboer indenfor lugtkonsekvenszone

Lugtkonsekvenszonen er 686,05 meter fra husdyrbruget

Bilag 5 – BAT beregninger

74506000 Keld Johannung
Sommerstedvej 7, 6500 Vojens

Miljørådgiver Birgitte Madsen
Opdateret, den 24. juli 2013

Bedst tilgængelige teknologi for svin (BAT-redegørelse)

Med begrebet "bedst tilgængelig teknologi" menes den teknik, som mest effektivt giver et høj beskyttelsesniveau for miljøet som helhed og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter. Vurderingerne i relation til BAT skal som minimum følge kravene i EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ (det såkaldte BREF-dokument).

Vurderingerne for anvendelsen af BAT på husdyrbruget skal således ske i forhold til følgende aspekter:

1) Godt landmandskab/ Management

2) Egenkontrol

3) Fodringsstrategier

4) Staldsystemer

5) Forbrug af vand og energi

6) Opbevaring og behandling af husdyrgødning

7) Udbringning af husdyrgødning

8) Fravalg af BAT

1) Godt landmandsskab/Management

I henhold til BREF dokumentet er det BAT, at træne og uddanne medarbejdere; registrere vand- og energiforbrug, foderforbrug, affaldsdannelse, samt anvendelsen af husdyrgødning og handelsgødning; udarbejde gødningsplaner; samt have en nødfremgangsmåde ved uheld.

På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

- Ejer står for daglig drift.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens årsrapport registreres forbrug af energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.

- Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til kommunens genbrugsstation.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskaber på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning kan dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Staldene kontrolleres dagligt og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.
- Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

2) Egenkontrol

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det tjekkes, om anlæggene kører som de skal.

Derudover er der en række andre faste procedurer:

- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Gyllepumpningen overvåges.
- Der etableres flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholder.
- Gylletanken kontrolleres for flydelag og der føres logbog.
- Gyllebeholderen kontrolleres i 10 års-beholderkontrol af autoriseret kontrollør.
- Der er dyrlægesundhedsrådgivning månedligt.
- Autoriseret el-installatør laver gennemsyn af ejendommens elinstallationer hvert andet år.
- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold smågrise og slagtesvin.
- Der forefindes alarm på ventilation og foderanlæg. Ved uregelmæssigheder ringer systemet op og afgiver fejlmeldinger.
- Der udarbejdes sprøjtejournal.
- Der udarbejdes løbende foderplaner i samarbejde med konsulent således blandingen altid er optimeret.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor egenkontrol.

3) Fodringsstrategi

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov, samt at reducere indholdet af råprotein i foderet.

- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

Ud fra ovenstående vurderes det, at fodringen lever op til BAT

4) Staldsystemer

Slagtesvinestalden er med Drænet gulv + spalter (33/67)

Drænet gulv og spalter lever op til BAT idet:

- Slagtesvinenes velfærd tilgodeses ved at de går på drænet gulv + spalter, idet et gulvet er tørt og slagtesvinene derved undgår benproblemer som følge af våde og glatte gulve forårsaget af afføring.
- Der er i slagtesvinestalde med fuldspaltegulv nedsat arbejdsbyrde idet rengøringen er begrænset. Den sparede tid kan dermed bruges til at sikre dyrenes trivsel.
- Drænet gulv + spalter lever op til de nye lovkrav for slagtesvinestalde gældende fra 2015.

Der er temperaturstyret ventilation i staldene, som er tilkoblet et alarmsystem, som ringer op til landmandens tlf. i tilfælde af strømsvigt eller anden forstyrrelse, som forhindrer anlægget i at køre.

Der er overbrusning i staldene både af hensyn til dyrevelfærd og for på den måde at sikre, at grisene har mulighed for afkøling i varme perioder. God drift og styring af overbrusning af gødearealer medvirker til at kontrollere dyrenes gødeadfærd. Dermed medvirker overbrusningen til at sikre, at husdyrgødningen hurtigt føres fra stald til lager, hvorved både lugtgener og ammoniaktab mindskes. Desuden reduceres muligheden for udklækning af fluelarver.

Som følge af ovenstående vurderes det at produktionen lever op til BAT.

5) Forbrug af vand og energi

Vand

- Der anvendes drikkenipler placeret over fordertrug.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Staldene i blød sættes et døgn før de vaskes med højtryksrenser med koldt vand.
- Vandforbruget tjekkes løbende, så eventuelle skjulte lækager opdages i tide.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Energi

- I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i stalde, vil der blive opsat lavenergi lysstofrør.
- Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringsystemet.
- Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
- Efter hvert hold slagtesvin rengøres ventilatorerne, for derved at sikre effektiv drift med mindst mulig friktion.
- I den ældste tredjedel af stalden er der for nyligt monteret nye undertryksventilatorer.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

6) Opbevaring og behandling af husdyrgødning

Opbevaring af flydende gødning

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gyllen kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag.

Følgende procedure følges ved opbevaring af gylle:

- Flydende husdyrgødning opbevares i gyllebeholdere, kanaler under stald samt fortank.
- Gyllebeholderen er lavet af et materiale der gør den stabil og modstandsdygtig overfor mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.
- Gyllebeholderen kontrolleres ved 10 års-beholderkontrol af autoriseret kontrollør.
- Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, for at identificere eventuelle utætheder i beholderens bund og vægge.
- Gyllebeholderen har ingen spjæld, så gyllen pumpes derfor op under tilsyn.
- Beholderen er overdækket med et naturligt flydelag.
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning.
- Senest 14 dage efter udbringning af gylle genetableres flydelaget på gyllebeholderen.
- Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget lever op til gældende krav.
- Kontakten til gyllepumpen er etableret således, det ikke er muligt for uvedkommende eller ved uheld at aktivere pumpen.
- Eldreven pumpe (fra stald til lager) afbrydes ved hovedtavlen, når den ikke anvendes og ikke er under opsyn.
- Der er ingen elektriske pumper monteret på gyllebeholdere. Der anvendes en gyllevogn påmonteret en sugekran ved påfyldning af gyllevogn fra gyllebeholder.

Det vurderes, at ansøger opfylder BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Opbevaring af fast gødning

Dybstrøelse opbevares på mødding med afløb til gyllebeholder eller i markstak jf. Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

7) Udbringning af husdyrgødning

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. Ansøger opfylder følgende punkter:

- Gyllen analyseres for indhold af kvælstof og fosfor.
- Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I planen tages hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til de gældende regler, og foregår i videst mulige omfang efter godt landmandskab, dvs. ingen udbringning i weekender og helligdage.
- På veletablerede afgrøder køres ud med gyllevogn med drypfri slæbeslanger. Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder minimeres ammoniakfordampningen, såvel som lugtgenerne på grund af mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Ved afgrødehøjde under 10 cm bør det tilstræbes at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtig og vindstille eller ved direkte nedfældning.
- Gyllen udbringes med slæbeslanger eller nedfældes, for at mindske lugtgenerne og ammoniakfordampning mest muligt.
- Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

8) Fravalg af BAT

Kemisk- eller biologisk luftvasker

Ansøger har fravalgt kemisk- eller biologisk luftvasker pga. de dyre driftsomkostninger, der er ved at holde et sådan anlæg kørende, samt usikkerhed omkring driftssikkerhed.

Gyllekøling

Ansøger har fravalgt gyllekøling, idet han ikke kan udnytte den indvundne varme.

Gylleforsuring

Der installeres ikke forsøringsanlæg, idet energiforbruget ved drift af et forsøringsanlæg er opgjort til min. 20.000 kwh, hvilket vurderes ikke at være proportionalt i forhold til miljøgevinsten. Desuden er gylleforsuring svær at få til at fungere i svinestalde pga. af staldenes mange sektioneringer, hvor det er vanskeligt at få gyllen til at cirkulere effektivt rundt under hver staldsektion.

Idet det beregnede BAT niveau for ejendommen er overholdt, redegøres der ikke yderligere for fravalg af BAT.

Beredskabsplan for

Keld Johanning

Sommerstedvej 7

6500 Vojens

Tlf. 74 50 60 00 / 40 44 60 79

Udarbejdet: December 2008

Revideret: September 2013

Beredskabsplan

Indholdsfortegnelse:

Telefonnumre.....	4
Brand- og evakuering	5
Overløb af gylle.....	6
Kemikalie- og oliespild.....	7
Stophaner og hovedafbrydere.....	8
Strømsvigt	9
Transport af bekæmpelsesmidler	10

Udarbejdet af miljørådgiver Birgitte Madsen på baggrund af oplysninger fra besætningsejer Keld Johanning.

Keld Johanning

1

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm og den skal udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes i 2 eksemplarer:

- Forrum i stalden.
- Kontoret i stuehuset.

Kortmateriale:

Bagerst er der oversigtskort over ejendommen med angivelse af:

Bilag 1	Boringer/brønde og afløb
Bilag 2	Slukningsmateriel, åndedrætsværn og flugtveje
Bilag 3	Dieseltanke, sprøjtemidler, flaskegas og CO2
Bilag 4	Hovedafbrydere til strøm og vand

HUSK

Ved store uheld ring altid 112, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 112.

Efter f.eks. brand tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFON NUMRE

Nærmeste telefon står i stuehuset og har nr. 74 50 60 00.

		Dagtimer	Nat
Miljømyndighederne	kontaktes på	29379091	29379091
Falck	kontaktes på	70102030	70102030
Brandvæsen	kontaktes på	112	112
Lægevagt	kontaktes på	74542769	70110707
Tandlægevagt	kontaktes på	74542317	
Landboforening	kontaktes på	73202600	
Dyrlæge	kontaktes på	74504203	74504203
Foderstof	kontaktes på	74422975	
Elektriker	kontaktes på	74504145	
Smeden	kontaktes på	74551114	
VVS	kontaktes på	23605715	
Ventilationsfirma	kontaktes på	72175555	
Leverandør af EL	kontaktes på	70115010	70115000

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – OPLYS:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og at det er en gårdbrand.
- Er der tilskadekomne – hvor mange?
- Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren, Keld Johanning, på tlf. 74506000 / 40446079.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier (Bilag 3).

Placering af slukningsmateriel er angivet på Bilag 2.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe med kortmateriale

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Pulverslukkere

INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – RING 112 – OPLYS:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra!
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun Miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Keld Johanning, på tlf. 74506000 / 40446079.

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 29379091.

Forsøg opdæmning for at undgå at gylle løber til drænbrønd (Bilag 1). Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængigt af mængden af gylle. Brøndene er dog beliggende højere oppe end gyllebeholderne. Gyllen vil løbe til mark syd for ejendommen. Er gyllen løbet til dræn, skal der laves en opdæmning af vandløbet 800 m sydvest for ejendommen.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe Situationen:

- Halmballer

INSTRUKS TIL KEMIKALIE- OG OLIESPILD

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie – RING 112 – OPLYS:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Keld Johanning, på tlf. 74506000 / 40446079.

Kontaktmiljømyndighederne på tlf. 29379091

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd (se bilag 1). Opdæmning kan evt. foretages men jord, halmballer ol. afhængig af mængde og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet 800 m sydvest for ejendommen.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Halmballer
- Savsmuld/kattegrus der kan benyttes til at opsuge spildte væsker

STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til strøm og vand er noteret på kortet over ejendommen (Bilag 4).

Vand:

- Hovedhane sidder ved svinestald og ladebygning (Bilag 4).

Elektricitet:

- Hovedafbryder og el-tavle sidder ved svinestald (Bilag 4).

Nye sikringer opbevares ved el-tavle.

Der bruges automatsikringer, hvor det er muligt.

INSTRUKS VED STRØMSVIGT

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se om nødoplukket er åben.

Begræns træk gener og varmeudvikling (overbrusning)

Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lign.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til Sydenergi tlf. 70115010 / 70115000 og forhør om varighed af udfaldet.

Eventuel iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre en ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt hurtigst at tilkalde hjælp ved uheld.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal altid opbevares forsvarligt under lås
Øvrige bekæmpelsesmidler skal altid opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende.

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit og med god belysning.
- Der skal forefindes et sugende materiale, f.eks. savsmuld, kattegrus og lign. til opsamling af evt. spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

